

In *Sittings* en *SS* worden voor een deel vergelijkbare (historische) thema's aangekaart: de opkomst van totalitaire ideologieën als fascisme en communisme, hun gevolgen in de praktijk én hun gevolgen op het denken en het leven van de enkeling. *Sittings* richt zich bewust tot een kleiner publiek dat bereid is deze problematieken meer in detail te bespreken, meer informatie te absorberen, complexere processen te analyseren en op het individuele vlak ook in te gaan op het driedigspanningsveld van een engagement als dat van Modotti, dat wil zeggen een engagement én in de liefde én in de kunst én in de politiek. De complexiteit komt ook tot uiting in de duur van de voorstelling: om ingewikkelde processen helder te krijgen heeft men meer tijd nodig.

SS is geheel opgebouwd rond één centraal, maar zeer belangrijk gegeven: het is een poging tot ontwrichting van het mechanisme van zowel het idealiseren als het stigmatiseren. Door de focus op deze ene problematiek te brengen binnen een eenvoudige nevenschikende dramaturgie, kon een groot publiek aangesproken worden: *SS* werd slechts zeven keer gespeeld (in het Concertgebouw in Brugge en in het Kaaithheater te Brussel) maar bereikte meer dan 6000 toeschouwers.

Zowel kleine moeilijke als grote toegankelijke voorstellingen en alles wat daar aan combinaties tussenin ligt, zijn nodig om een vruchtbaar en gevarieerd theaterlandschap te maken dat zijn publiek op een integrale, genuanceerde manier aanspreekt. In zo'n landschap is bijvoorbeeld ook het experimenteel-reflexieve werk noodzakelijk dat Jan Ritsema en Bojana Cvejic op dit moment in het Kaaithheater ontwikkelen (*TODAYulysses*) en dat zich richt tot een beperkt publiek. Veel dingen in het leven begrijpen wij nog niet en dienen onderzocht te worden. Veel andere dingen zijn niet eenvoudig en kunnen dus niet op een simplificerende manier verteld worden. Het complexe vertelbaar maken is een essentiële taak van de kunstenaar. Men kan toch ook niet aan wetenschappers opleggen alleen nog dingen te onderzoeken die iedereen kan begrijpen? Of filosofen verplichten zich nog enkel vragen te stellen waarop iedereen het antwoord allang weet. Wil een maatschappij zich inhoudelijk verrijken, in zijn ontwikkeling 'vooruitgaan', dan kan ze toch niet stil blijven staan bij het reeds gekende? Als niks meer moeilijk mag zijn, als het enige wat telt is hoeveel volk er in de zaal

zit, dan zijn we niet meer bezig met de zorg om integere cultuurbeleving, maar met pure consumptie, met het verspreiden van de platst mogelijke interpretatie van democratie, dan houden we uitverkoop van alle waarden aanwezig in deze maatschappij. Met alle gevolgen van dien op lange termijn.

3

Wat in de huidige kunstvijandige houding vooral tegen de borst stuit, is precies die kortzichtigheid, die afwezigheid van een langetermijndenken. Alsof ook in de kunstsector alles moet draaien om 'scoren', om onmiddellijk voordeel en succes. Kunstenaars zijn de trage bouwers aan de dingen, zijn bezig met processen waarvan de resultaten misschien pas jaren later zichtbaar zullen worden.

Wij zijn zelf geschokt te moeten vaststellen dat het populistische discours dat vandaag ten aanzien van de kunst in de maatschappij circuleert, zeer weinig verschilt van wat de *SS*'er, gespeeld door Josse De Pauw in *SS*, over kunst vertelt. Bij de ene is *l'art pour l'art* het mikpunt, bij de andere heet het *entartete Kunst*. Dat stemt minstens tot nadenken.

Er zitten binnen de podiumkunsten,

precies omdat daar de voortdurende confrontatie met een levend publiek de essentie van het werk uitmaakt, zeer weinig mensen in een ivoren toren. Het vermelde onderzoekswerk van Jan Ritsema wordt aan een publiek getoond en is slechts een deeltje van zijn praktijk. Er lopen in die podiumsector – zoals wellicht in elke sector – mondige mensen rond, die op ernstige wijze met hun vak bezig zijn, die zich verantwoordelijk voelen voor de taken van de kunst in de samenleving, die bereid zijn daarover de dialoog aan te gaan met hun huidige opposenten. Laten we dat gesprek dan ook voeren met in gedachten de nefaste gevolgen van elk 'groot gelijk', met in gedachten de relativiteit van die grens tussen Goed en Kwaad.

DEZE TEKST VERSCHIJNT BINNENKORT IN HET BOEK **VAN HET KIJKEN EN VAN HET SCHRIJVEN**.

TEKSTEN OVER THEATER (UITGEVERIJ VAN HALEWYCK), WAARIN 28 TEKSTEN VAN MARIANNE VAN KERKHOVEN GEBUNDELD WORDEN.

WIM VAN GANSBEKE SCHREEF DE INLEIDING.

HET BOEK IS ÉÉN VAN DE INITIATIEVEN VAN DE ETCETERA-REDACTIE NAAR AANLEIDING VAN 20 JAAR ETCETERA.

BINNENKORT: 2 UITGAVEN NAAR AANLEIDING VAN 20 jaar Etcetera

Van het kijken en van het schrijven. Teksten over theater
Een 25-tal teksten van Marianne Van Kerkhoven
Uitgave Van Halewyck, op initiatief van de Etcetera-redactie
Presentaties op 8 november (Concertgebouw Brugge)
en 12 november (Kaaithheater Brussel)

Etcetera 84: 20 jaar berichten over theater, dans, et cetera
een driedubbeldik decembernummer
met een selectie uit de voorbije 20 jaargangen
i.s.m. uitgeverij Van Halewyck